

prof. dr Gerard Ciołek
Warszawa, Kopiańska 26/17

Warszawa 27.VIII.57

O p i n i a

o pracy inż. Ludwika Lawina pt. "Zieleń" do pracy zbiorowej
Urządzenia sportowe.

1. Celowość wprowadzenia rozdziału o zieleni do pracy o urządzeniach sportowych nie wymaga uzasadnienia.
2. W ocenie ogólnej należy stwierdzić, że opracowanie tego rozdziału spełnia warunki, jakim ten temat powinien odpowiadać. Krytyczne uwagi odnoszą się jednak zarówno co do układu całości rozdziału, jak też i co do poszczególnych sformułowań.
3. Zasadniczy podział tematyki na dwie części, z których pierwsza omawia oddziaływanie zdrowotne zieleni w założeniach sportowych, a druga obejmuje rozważania na tematy kompozycyjne, wydaje się być słuszny. Brak jest natomiast jeszcze jednej części, która by dotyczyła analizy warunków przyrodniczych środowiska oraz doborów materiału roślinnego, uzależnionych zarówno od tych warunków, jak też i od względów kompozycyjnych.
4. W opracowanym układzie pracy istnieją pewne niekonsekwencje. Punkt "i"; Zieleń a zastoiska zimnego powietrza i zanieczyszczeń gazowych" str. 14, powinien być włączony do punktu "a" Wpływ na mikroklimat, str. 1, ponieważ tematycznie łączą się one w sposób bezpośredni.
5. Część druga "Zieleń jako i wody otwarte jako elementy kompozycji"... powinna raczej nosić ogólniejszy ~~tytuł~~ tytuł: Zagadnienia kompozycyjne, w której należałoby wyodrębnić następujące grupy tematyczne:
 - a. lokalizacja zieleni: pasma obrzeży terenów sportowych, pasma między boiskami i placami, Wały i nasypy stadionów, sąsiedztwo

two budynków sportowych, przestrzenie wypoczynkowe, ciągi komunikacyjne etc.

b. Elementy kompozycji: terenoplastyka/~~skar~~ płaszczyznę poziome, skarpy i stoki, rampy i schody, tarasy etc/; ściany i tła grupy i klomby; rytmy ; ciągi i akcenty; dominanty; obramienia i przeźrocza; dukty i prześwity widokowe; przesłony; ~~przesłony~~ ^{powierzchnie} zielone; ~~przesłony~~ ^{powierzchnie} wodne; powierzchnie twarde; architektura ogrodowa; plastyka rzeźbiarska; akcenty barwne /kwiatniki/ atsz walory plastyczne materiału roślinnego, etc.

6. Rozważania na temat charakteru ujęcia zieleni, "regularna czy nieregularna" wydają mi się nieistotne. Najwyższy czas już skończyć z pokutującymi u nas "różnicami zdań", które wszędzie na świecie przestały być przedmiotem dyskusji. Charakter kompozycji zieleni w terenach sportowych wynika z tych ogólnej urbanistycznej dyspozycji i zieleń, stanowiąca integralny składnik założenia nie może mieć innego "charakteru" aniżeli całość.

7. Mimo zapowiedzi w tytule: Zieleń o wody otwarte... o o o o o autor prawie się nie wypowiada, szczególnie pod względem ich warunków lokalizacji oraz walorów kompozycyjnych.

U w a g i s z c z e g ó ł o w e .

str. 1. w. 16. zam. pomiędzy rzędami - przez pasma drzew

w. 17. siła wiatru maleje o 50% ale przy pasmach wiatrochronnych szerokości ok 50 m. Ściana zwartych drzew nie daje ciszy lecz wiry, natomiast ściana półprzezroczysta jest najbardziej skuteczna. Strefa ciszy nosi nazwę "cień wiatru".

w. 22 . Zmniejszenie siły wiatru nie podnosi temperatury powietrza, lecz zmniejsza uczucie zimna u człowieka, a także zmniejsza obniżanie temperatury w przedmiotach na powierzchni ziemi.

str. 2. w. 5. fotosynteza jest procesem zachodzącym pod wpływem światła, a nie tylko ciepła.

str. 3. w. 10. o wpływie wody na mikroklimat zbyt ogólnikowo i za mało. Parowanie wody jest proporcjonalne nie w stosunku do powierzchni, lecz do długości linii brzegowej. Zadrzewienia nadwodne zwiększają parowanie etc./patrz A. Wodziczko, J. Klika i

- str. 5 w.12. Osobiście jestem sceptykiem, co do wychowawczej roli "dobrze zagospodarowanej zieleni". Owszem tereny zielone utrzymywane starannie, a zwłaszcza kwietniki w pewnej mierze rolę tę spełniają. Czy ten passus należałoby pominąć.
- str. 6 w. 23. zamiast "program" użyć słowa "forma". Między i nast. prostokątami boisk i placów nie zawsze muszą być wąskie paski, w tym wypadku projektant zieleni powinien współpracować z projektantem zakłosa sportowych. Czy ten podrozdział wydaje się zbędny: patrz uwagi w p. 6.
- str. 9 w. 7. Nie sądzę, żeby migotanie & nie miganie/ liści błyszczących wywierało aż tak wielką dystrakcję zarówno na graczach, jak i widzach.
- str.10. w. 25. "układu formy" - niezręczne i niezrozumiałe.
w.29. "nierównoważny-dynamiczny" - sformułowanie niezrozumiałe. Domyślam się, że chodzi o zróżnicowanie brył budynków, co nie zawsze jest jednoznaczne z dynamizmem. Zieleni nie musi dopełniać, ani zamykać kompozycji architektonicznej, chyba, że architekt a priori tak zamierza. nuta rozdziału W całym rozdziale przewija się ~~stwierdzenia~~ jak w praktyce istnieje między projektem urban-arch. a projektem zieleni, traktowanym, jako dodatek do tej pierwszej czynności lub zabieg ratujący złe rozwiązanie architektoniczne. Zdaniem opiniodawcy jest postawa błędna: musi istnieć jedność projektowania od samego początku a nie podział na niezależne od siebie branie.
- str. 12. w.23. nie należy mówić o "wnętrzach zamknięto-otwartych" /sprzeczność/, lecz o wnętrzach łączonych przez świtami.
- str. 14. w. 1. sztuczki płyt chodnikowych są mało efektywnym materiałem do brukowania stromych skarp. Istnieją chyba materiały stosowniejsze dla takich zabiegów.
- str. 15 i nast. autor zbyt angażował się w rozważania nad rozwiązaniem sprzecznych funkcji zieleni granicznej, która powinna tereny sportowe chronić od wiatru, a jednocześnie ułatwiać wentylowanie sąsiednich osiedli etc. bronić kolczasty- mi tywopłotami od agresji ludzkiej a jednocześnie dawać dalekie wglądy w teren, dla celów szerzenia kultury fizycznej. Wydaje się, że zagadnienia te nie mogą być przedmiotem uogólnień, lecz każdorazowo indywidualnie rozwiązywane
- str. 17 w. 17 "wiatrołom" oznacza drzewo, a nawet las, który uległ wyłamaniu wskutek wiatru np. halnego.
- str. 18. w 4 i 5. "resztujące" - sformułowanie niegrammatyczne. "bez konkretnego przeznaczenia" - w porządku opracowanym projekcie nie powinno być terenów bez konkretnego przeznaczenia, a jeżeli są to tereny wypoczynkowe, to właśnie ich przeznaczenie. Tereny rezerwowe nie mogą być urządzone jako zieleni wypoczynkowa, bo to nieekonomiczne. wydaje się, że pnącza nie powinny służyć jedynie dla przykrycia wad architektury. Mają one chyba większe i szersze zastosowanie.
- fot 11. "wiatrołomy" - patrz uwaga do str. 17.
- fot rys. 12